

REGIONALNE OBSERWATORIUM
RYNKU PRACY W ŁÓDZI

OD BIZNESPLANU DO WŁASNEJ FIRMY

– działalność inkubatorów wspierająca przedsiębiorczość mieszkańców województwa łódzkiego

raport z badania

Koncepcja i opracowanie badania:

zespół **Regionalnego Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi** w składzie:

Anna Bruzda, Joanna Jonczyk, Justyna Kaczmarzyk, Marcin Karolak,

Pod kierunkiem:

Katarzyny Pawlata

Redakcja:

Justyna Kaczmarzyk

Na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez:

Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych sp. z o.o. – sp. k

na zlecenie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi

w ramach projektu Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi

Publikacja bezpłatna

Łódź 2015

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Wojewódzki Urząd
Pracy w Łodzi

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Copyright © Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi, Łódź 2015

ISBN: 978-83-62527-14-4

Nakład: 350 egz.

Wydawca: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi

ul. Wólczańska 49, Bud. A, pok. 112

www.wup.lodz.pl; www.obserwatorium.wup.lodz.pl

Kopiowanie i rozpowszechnianie tylko z podaniem źródła.

Druk: K-2 s.c., Łódź

Spis treści

WSTĘP	4
Część I	5
Podstawowe założenia badawcze	5
<i>Cel badania</i>	5
<i>Problematyka badania</i>	5
<i>Badane podmioty i technika badawcza</i>	6
Wyniki badania	8
<i>Inkubatory jako forma wspierania przedsiębiorczości – krótka charakterystyka</i>	9
<i>Charakterystyka badanych podmiotów</i>	11
<i>Profil klientów inkubatorów przedsiębiorczości</i>	19
<i>Ocena udzielonego wsparcia</i>	23
<i>Innowacyjny czyli jaki?</i>	24
<i>Szanse, bariery oraz plany działalności inkubatorów</i>	27
PODSUMOWANIE	30
 Część II	
Lista podmiotów wspierających przedsiębiorczość w województwie łódzkim	32

Założenie firmy nie stanowi obecnie w Polsce wielkiego kłopotu z punktu widzenia wymogów formalnych. Od 1 lipca 2001 roku każdy przedsiębiorca ma możliwość zarejestrowania swojej firmy przez Internet posługując się formularzem Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG). Umożliwia to zarejestrowanie działalności w ciągu jednego dnia. Przepływ danych jest zautomatyzowany, dzięki czemu wszystkie podane informacje są natychmiast weryfikowane. CEIDG umożliwia także zmianę danych i sprawdzanie informacji o innych osobach prowadzących działalność. Natomiast jak pokazują wyniki badań, tylko niewielka liczba osób decydująca się na ten kierunek rozwoju własnej kariery zawodowej posiada podstawową wiedzę z zakresu zarządzania, ekonomii czy też funkcjonowania rynku zarówno w wymiarze globalnym jak i w poszczególnych branżach. Mimo tych ograniczeń nadal jest to popularna forma zarobkowania. Decydujące znaczenie mają z pewnością względy ekonomiczne, nadzieja na wyższe zarobki oraz na poprawę własnej sytuacji materialnej. Dla części osób jest to jedna z niewielu możliwości odnalezienia się na rynku pracy. Tym spośród nich, które mają pomysł na własny biznes, ale brakuje im przynajmniej jednego z dwóch elementów – kapitału na start albo doświadczenia w prowadzeniu własnej firmy z pomocą przychodzą podmioty, których zadaniem jest wspieranie przedsiębiorczości. Do najbardziej znanych podmiotów tego typu należą inkubatory przedsiębiorczości, których głównym zadaniem jest stworzenie specyficznego mikroklimatu umożliwiającego aspirującym przedsiębiorcom start ale również pewny rozwój.

Na jaką pomoc mogą więc liczyć klienci inkubatorów przedsiębiorczości? Czy w tych cieplarnianych warunkach nowopowstałe firmy mają większe szanse na odniesienie sukcesu? Czy po okresie opieki będą w stanie sprostać konkurencji na rynku? To tylko niektóre spośród pytań, na które będziemy starali się udzielić odpowiedzi w niniejszym opracowaniu.

CZĘŚĆ I

PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA BADAWCZE

Cel badania

Badanie pod nazwą „*Od biznesplanu do własnej firmy – działalność inkubatorów wspierająca przedsiębiorczość mieszkańców województwa łódzkiego*” miało charakter eksploracyjny, a jego celem było pozyskanie wiedzy na temat funkcjonowania podmiotów aktywnych w obszarze wsparcia przedsiębiorczości na terenie województwa łódzkiego w kontekście ich wpływu na sytuację na regionalnym rynku pracy.

Badanie składało się z dwóch etapów. W pierwszym etapie przeprowadzono analizę desk research, w wyniku której sporządzono listę funkcjonujących w województwie łódzkim podmiotów działających w obszarze inkubowania/wsparcia nowych przedsięwzięć wraz z ich aktualną propozycją. Wszystkie zgromadzone dane pozwoliły na sporządzenie mini-przewodnika dającego obraz struktury tych podmiotów oraz dostarczającego niezbędnych, podstawowych informacji dla osób zainteresowanych ich ofertą.

Drugi etap badań to faza terenowa, nakierowana na analizę konkretnych przypadków nowych przedsięwzięć na terenie województwa łódzkiego z perspektywy klientów inkubatorów. Uwzględniony został w niej także punkt widzenia instytucji udzielającej wsparcia.

Problematyka badania

Problematyka badania oparta została na następujących zagadnieniach:

- a. Historia inkubatora: podstawy prawne, czas funkcjonowania, liczba zrealizowanych projektów

- b. Opis procedury inkubowania – sposób wyboru firm do inkubowania, elementy mające największe znaczenie
- c. Szanse i bariery w funkcjonowaniu inkubatorów
- d. Finansowanie inkubatorów, perspektywy ich rozwoju
- e. Charakterystyka działalności inkubatorów: zakres i formy oferowanego wsparcia, opis procedury udzielania wsparcia
- f. Charakterystyka osób będących beneficjentami inkubatorów przedsiębiorczości:
- g. Charakterystyka inkubowanych przedsiębiorstw: branża, wielkość firmy, czas funkcjonowania na rynku, liczba pracowników.
- h. Ocena przebiegu współpracy z instytucją – od pomysłu do realizacji – próba uchwycenia innowacyjności przedsięwzięcia w kontekście lokalnego rynku pracy/ lokalnej gospodarki
- i. Motywy podjęcia decyzji o rozpoczęciu prowadzenia własnej firmy oraz okoliczności związania się z inkubatorem (w tym źródła wiedzy o inkubatorach)
- j. Ocena przygotowania do prowadzenia działalności gospodarczej: wady, zalety, aspekt przeżywalności firm po wyjściu z inkubatora
- k. Plany związane z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa/ życiem zawodowym respondentów

Badane podmioty i technika badawcza

Terenowa faza badania oparta została na jakościowych technikach pozyskiwania danych: indywidualnym wywiadzie pogłębionym (IDI) oraz zogniskowanym wywiadzie grupowym. Zgodnie z założeniami koncepcyjnymi zrealizowano dwa zogniskowane wywiady grupowe (FGI) z beneficjentami instytucji wspierających przedsiębiorczość w regionie oraz dwa pogłębione wywiady indywidualne (IDI) z przedstawicielami inkubatorów. Z uwagi na fakt, iż katalog owych podmiotów jest dość szeroki badanie skoncentrowane zostało wokół ośrodków przedsiębiorczości świadczących pełną/kompleksową usługę: doradztwo,

szkolenie, pomoc prawną i finansową. Ostatecznie więc do badania włączono przedstawicieli oraz osoby będące beneficjentami:

- inkubatorów przedsiębiorczości
- akademickich inkubatorów przedsiębiorczości

Koncepcyjne założenia badania opracowane zostały przez zespół Regionalnego Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi. Faza terenowa, obejmująca przeprowadzenie 2 FGI oraz 2 IDI zrealizowana została w grudniu 2014 r. Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych sp. z o.o. – sp. k na zlecenie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi.

Wyniki badania

Rozpoczynając rozważania dotyczące infrastruktury wsparcia niezbędne jest wyjaśnienie użytego we wcześniejszej części raportu określenia „podmioty aktywne w obszarze wsparcia przedsiębiorczości”, które często zastępowane jest pojęciem „ośrodki innowacji i przedsiębiorczości”. Należy zauważyć, iż nie ma jednoznacznej definicji tych pojęć, i najczęściej opisuje się je w kontekście realizowanych przez nie zadań. W niezbyt obszernej literaturze przedmiotu znaleźć można klasyfikację tego rodzaju instytucji. Przyjmując takie kryteria jak: rodzaj realizowanych działań, grupy odbiorców, kompetencja kadr można wyróżnić 3 grupy podmiotów:

1. Ośrodki przedsiębiorczości

Do tej grupy instytucji zalicza się: inkubatory/ośrodki przedsiębiorczości, preinkubatory, punkty/konsultacyjno-doradcze, kluby przedsiębiorczości, centra biznesu, ośrodki szkoleniowo-doradcze. Ich główne zadanie polega na szerokiej promocji i inkubacji przedsiębiorczości, dostarczaniu usług wsparcia do małych firm i aktywizacji rozwoju regionów peryferyjnych lub dotkniętych kryzysem strukturalnym.

2. Ośrodki innowacji

W tej grupie wymienić można: centra transferu technologii, Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości, Inkubatory Technologiczne, e-inkubatory, parki technologiczne, naukowe, badawcze, przemysłowo-technologiczne, technopole. Do zadań ośrodków innowacji, należy podobnie jak w przypadku ośrodków przedsiębiorczości szeroka promocja i inkubacja przedsiębiorczości, ale jednocześnie transfer technologii i dostarczanie usług proinnowacyjnych oraz aktywizacja przedsiębiorczości akademickiej i współpracy nauki z biznesem.

3. Instytucje finansowe

Zaliczane do tej grupy podmioty mają za zadanie ułatwienie dostępu do finansowania działalności nowo powstałych firm oraz małych firm bez historii kredytowej. Najczęściej wymienia się tutaj: regionalne i lokalne fundusze pożyczkowe, Fundusze Poręczeń Kredytowych, fundusze kapitału zaangażowanego oraz Sieć Aniołów Biznesu.

INKUBATOR JAKO FORMA WSPARCIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI – KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA

Pierwsze inkubatory przedsiębiorczości powstały w Stanach Zjednoczonych i w krajach Europy Zachodniej w połowie XX wieku. W Polsce zaczęto tworzyć je w latach 90-tych ubiegłego wieku. Na początku miały one charakter regionalny i skupiały się na terenach najbardziej zagrożonych bezrobociem. Jak podają autorzy raportu *„Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2012”* w tymże roku *„zidentyfikowano w Polsce 58 inkubatorów przedsiębiorczości”*¹. To więcej niż wskazywały dane z 2010 r., według których liczba funkcjonujących inkubatorów wyniosła 43. Zauważalny ów wzrost, *„wynika z zakończenia procesów tworzenia infrastruktury, rozpoczętych w ramach perspektywy finansowej 2007 – 2013.”*²

Autorzy kolejnej edycji wspomnianego wyżej opracowania, pochodzącej z roku 2014 definiują inkubator przedsiębiorczości (IP) jako *„wyodrębnioną jednostkę, dysponującą nieruchomością, która prowadzi kompleksowy program wsparcia początkującego przedsiębiorcy. Program ten wspiera przedsiębiorców od momentu powstania pomysłu na utworzenie przedsiębiorstwa aż do momentu uzyskania stabilności rynkowej.”*³

Główny cel inkubatorów to asysta w tworzeniu oraz pierwszym okresie funkcjonowania firmy. Zwraca się również uwagę na inną rolę inkubatorów. Mogą one bowiem poprzez swoją aktywność oddziaływać na rozwój lokalny/regionalny. Podkreśla się również, *„znaczący wpływ inkubatorów przedsiębiorczości występuje na poziomie lokalnych społeczności umożliwiając im rozwój i wykorzystanie sprawdzonych wzorców w zakresie tworzenia przedsiębiorczości”*.⁴

¹ (red.:) dr Bąkowski A, Mażewska M, *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Raport z badań 2012*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2012, str. 69

² Tamże, str. 69

³ (red.:) dr Bąkowski A, Mażewska M, 2014. *Ośrodki innowacji w Polsce (z uwzględnieniem inkubatorów przedsiębiorczości)*. Raport z badań 2014, str. 9.

⁴ (red.:) dr Bąkowski A, Mażewska M, *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Raport z badań 2012*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2012, str. 69

Oferta tych instytucji zawiera katalog usług podstawowych mających na celu obniżenie kosztów prowadzenia przedsiębiorstwa jak również szereg usług dodatkowych zapewniających przedsiębiorcom przewagę nad firmami działającymi na rynku bez podobnego wsparcia.

Do podstawowych usług/ elementów wsparcia oferowanych przez inkubatory przedsiębiorczości należą:

- wynajęcie powierzchni biurowej oraz produkcyjnej na korzystnych warunkach finansowych.
- usługi doradczo-szkoleniowe
- pomoc w uzyskaniu wsparcia finansowego

Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż zupełnie inna jest formuła działania akademickich inkubatorów przedsiębiorczości. Są to jednostki tworzone przez uczelnie wyższe zgodnie z art. 86 pkt 1 ustawy Prawo szkolnictwie wyższym, który mówi: *W celu lepszego wykorzystania potencjału intelektualnego i technicznego uczelni oraz transferu wyników prac naukowych do gospodarki, uczelnie mogą prowadzić akademickie inkubatory przedsiębiorczości oraz centra transferu technologii.*⁵ Działania tych podmiotów dotyczą głównie obszaru edukacji i promocji przedsiębiorczości oraz wsparcia działań na rzecz komercjalizacji nowych produktów i technologii. W celu realizacji tychże działań wykorzystuje się następujące narzędzia:

- Akcje promocyjne powiązane z zajęciami w zakresie przedsiębiorczości,
- Uczelniane konkursy na biznesplany wśród studentów, doktorantów,
- Organizacja szkoleń i doradztwa dla potencjalnych przedsiębiorców akademickich,
- Tworzenie i rozwój centrów akademickiej kreatywności,
- Tworzenie sieci zewnętrznych kontaktów np. z inwestorami, instytucjami wsparcia biznesu.

⁵ Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym Dz.U.2005 nr 164 poz. 1365

CHARAKTERYSTYKA BADANYCH PODMIOTÓW

1. Fundacja Inkubator

Fundacja Inkubator powstała w roku 1992 z inicjatywy Łódzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego i Urzędu Miasta Łodzi. Jako pierwsza w Polsce założyła Inkubator Przedsiębiorczości, który przetrwał w tej formule do 2006 r. roku, kiedy to Fundacja utraciła budynek, mieszczący jego siedzibę. Od tego momentu instytucja prowadzi swoją działalność w budynkach wynajętych. Zmiany infrastrukturalne wymusiły więc niejako zmiany oferty i kierunku działań jednostki. Główna działalność skoncentrowała się na realizacji projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Ta działalność trochę zmieniła się na przestrzeni lat, obecnie to inkubowanie odbywa się troszkę inaczej, ponieważ nie mamy infrastruktury, nie mamy sprzętu, który moglibyśmy przeznaczyć na... oddać tym nowym firmom. Realizujemy przede wszystkim projekty z dziedziny wspierania przedsiębiorczości, większość projektów, które realizujemy to są tego typu projekty jak w POKLu działanie 6.2, 8.1.2, 8.1.1, ale realizujemy też inne projekty, bardziej prospołeczne, jak działania 7.1.2 (...)

(...)realizujemy projekty dla szkół z projektu [priorytetu] 9. POKL

[wypowiedź uczestnika IDI]

Z danych uzyskanych od uczestnika wywiadu wynika iż, w latach 2009-2014 Fundacja Inkubator udzieliła dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej pięciuset czterdziestu dziewięciu osobom i około 33 pożyczek.

(...) wśród tych trzydziestu trzech pożyczek będą osoby, które otrzymały jednocześnie dotacje, bo bardzo często jest tak, że właśnie osobom brakuje tego wsparcia, bo jest niskie, np. było 20 000 i bardzo często posiłkowali się naszą pożyczką, my chyba, jako jedyny fundusz w Łodzi takich pożyczek małych, bo od już od 5 000 zł, ale i te niewielkich, bo do 80 000 zł, bo tak jak powiedziałam, ten nasz fundusz to na razie jest mały fundusz.

Zasady inkubowania nowych projektów

Oferta inkubatora odpowiada zadaniom jakie tego typu jednostki powinny realizować. Wskutek jednak braku powierzchni lokalowych przeznaczonych dla nowych podmiotów, koncentruje się ona w głównej mierze na udzielaniu wsparcia merytorycznego oraz finansowego. Jednak jak podkreśla rozmówca zainteresowanie skorzystaniem z oferty lokalowej jest znikome wśród potencjalnych odbiorców.

(...) ludzie przychodzili, no owszem, lokale macie, ale oni chcieli pieniędzy na uruchomienie działalności, to było podstawowe, ja myślę, że to jest ważniejsze niż ten lokal, niestety, ale to też teraz widzimy po naszych beneficjentach, bo znaleźć sobie lokal, to nie jest aż taki duży problem, ważniejsze jest wsparcie. Przydałoby się trochę więcej, trochę więcej pieniędzy (...)

[wypowiedź uczestnika IDI]

Należy zauważyć, iż w przypadku Fundacji Inkubator zasady działania narzucone są niejako przez sposób finansowania. Opierając się na zewnętrznych źródłach finansowania pochodzących głównie z konkursów organizowanych w ramach dystrybucji środków unijnych inkubator zmuszony jest dostosować się do kryteriów narzucanych przez dokumentację konkursową. Z uwagi na fakt, iż kryteria te najczęściej budowane są w oparciu o sytuację na regionalnym rynku pracy w konsekwencji definiuje to grupy odbiorców.

Na przykład młodych, na przykład 50+. Tak, bardzo często wiek, albo wskazywane były obszary, województwa, albo powiaty, do których WUP widziałyby skierowanie wsparcia, bo na przykład w pewnym momencie widać było, że na terenie województwa nierówno się środki rozłożyły. I na przykład napisaliśmy projekt, gdzie jeździliśmy do Wieruszowa, to jest koniec świata, jeśli chodzi o województwo łódzkie. Natomiast Inkubator, fajnie powstaje w Łodzi, on nie ściągnie ludzi z całego województwa, to jest cały czas wsparcie tylko dla mieszkańców Łodzi tak naprawdę.

[wypowiedź uczestnika IDI]

Dostosowywanie się do trybu wydatkowania pieniędzy unijnych powoduje również, że oferta inkubatora traci charakter ciągły.

To jest kolejna rzecz, żeby to miało charakter ciągły, bo to są takie rzuty na taśmę, jak ja to nazywam bardzo często jest tak, że w Łodzi, czy województwie na raz realizowanych jest kilka, czy kilkanaście projektów. Po czym przez rok na przykład nie ma naborów, to nie od nas jest zależne.

[wypowiedź uczestnika IDI]

Proces ubiegania się o otrzymanie wsparcia w otwarciu własnej firmy rozpoczyna się od złożenia wniosku, który stanowi pierwszy szkic czy też pomysł na własny biznes. Po wstępnym rozpoznaniu wniosków wyłonieni zostają kandydaci do kolejnego etapu – testów badających predyspozycje do prowadzenia własnej działalności gospodarczej oraz rozmowy z psychologiem. Na koniec tego etapu kandydata czeka rozmowa z komisją oceniającą projekt.

Staramy się, aby te same osoby prowadziły rozmowy, które oceniały formularz, nigdy chyba nie było inaczej. I tu też bywa różnie, czasami formularz na papierze napisany, bo ktoś pomógł pisać, a rozmowy kiepsko, albo odwrotnie, formularz napisany odręcznie, a rozmowy super. Tak też te punkty mamy obliczone, aby ta rozmowa była decydująca tak naprawdę. I już wtedy po rozmowach wybieramy tę grupę docelową, która przechodzi do etapu szkoleń i doradztwa.

[wypowiedź uczestnika IDI]

Oprócz formalnych kryteriów narzucanych przez wymogi konkursów wobec ubiegających się o dofinansowanie swojego pomysłu biznesowego wprowadzane są również inne kryteria mające zwiększyć szansę beneficjenta na odniesienie sukcesu na rynku. Najczęściej dotyczą one trwałości oraz innowacyjności pomysłu, wykształcenia jak również posiadanego doświadczenia kandydatów w związku z planowaną działalnością. Jednak jak zauważa rozmówca bywają odstępstwa związane ze specyfiką grupy docelowej.

Zdarzyło nam się, że mieliśmy projekt skierowany do osób poniżej dwudziestego piątego roku życia, to wyrzuciliśmy kryterium doświadczenia zawodowego, żeby nie dyskredytować, choć zdarza się, że w tym wieku ktoś już ma jakieś doświadczenie, ale jakby rzadko kiedy. Zostało to odrzucone i nie wiem, czy słusznie, trzeba by było zapytać koleżankę, która ten projekt koordynowała. Ale staramy się dopasować kryteria do grupy i ich wagę punktową.

[wypowiedź uczestnika IDI]

W kolejnym etapie wyłonionych beneficjentów czeka etap szkoleń oraz doradztwa, którego efektem jest gotowy biznes plan. Po zaakceptowaniu biznes planu beneficjenci zobowiązani są do zarejestrowania firmy w CEIDG. Oprócz wspomnianej dotacji beneficjenci w momencie rozpoczęcia działalności otrzymują tzw wsparcie pomostowe.

2. Fundacja Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości

Fundacja Akademickie Inkubatory przedsiębiorczości działa na zasadzie sieci w oparciu o umowy z krajowymi uczelniami. Cechuje je mniej sformalizowany sposób funkcjonowania aniżeli np. inkubatory powołane do życia przez uczelnie. W przeciwieństwie do opisanej wcześniej Fundacji Inkubator nie jest to inicjatywa lokalna a ogólnokrajowa. Umiejscowienie placówek w Łodzi wynika ze strategii Fundacji AIP.

(...)W Łodzi, bo po prostu Łódź jest dosyć ważnym miastem i w tej chwili Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości działają w 24 miastach. Mamy 50 Inkubatorów fizycznych w całej Polsce. No i tak wyszło, że Łódź. Łódź jest ważnym miastem na mapie Polski, więc nie widzę w ogóle powodu dlaczego by miało tutaj nie być Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości (...)

W Łodzi mamy 3 lokalizacje. Tak więc osoby, które chcą założyć firmę mają do dyspozycji 3 lokalizacje. W każdej z nich mogą pracować, umawiać się z klientami właśnie w takich salkach konferencyjnych, jak tutaj jesteśmy, więc jest to bardzo wygodne.

[wypowiedź uczestnika IDI]

Organizacyjnie jest to jednostka działająca na zasadzie sieci, która zrzesza 45 inkubatorów rozmieszczonych w dużych miastach w Polsce. Koordynatorem działań poszczególnych jednostek terytorialnych jest Biuro Zarządu zlokalizowane w Warszawie. Cechą charakterystyczną FAIP jest inkubowanie nowych przedsiębiorstw w oparciu o osobowość prawną Fundacji. W konsekwencji klient nie ma konieczności rejestrowania własnej firmy, a ryzyko niepowodzenia realizacji projektu spada na Fundację.

Zakres świadczonych przez inkubatory usług dotyczy:

- Obsługi księgowej i prawnej
- Szkoleń.
- Mentoringu

Zasady inkubowania nowych projektów

Mimo, że w nazwie jednostki zawarte jest słowo „akademicki”, nie oznacza to, iż tylko do studentów czy też osób związanych z działalnością uczelnianą oferta inkubatora jest skierowana. Jak wyjaśnia przedstawiciel inkubatora oferta adresowana jest do wszystkich zainteresowanych samozatrudnieniem.

To są Inkubatory, przedtem nazywały się Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości, ale odeszliśmy od tej nazwy. W tej chwili są to Inkubatory AIP, ponieważ ludziom się kojarzyło, że są to Inkubatory tylko i wyłącznie dla studentów. Otóż nie, można założyć firmę mając 18 lat bądź 60

[wypowiedź uczestnika IDI]

Zasady udzielania wsparcia wyznaczone są przez regulamin i są one jednakowe dla wszystkich aplikujących. Kandydat musi jednak wykazać, iż nie prowadzi aktualnie działalności o identycznym profilu do tej planowanej. W przypadku cudzoziemców niezbędne jest dodatkowo zezwolenie na pracę w Polsce. W ramach inkubatora nie można również założyć firmy, która wpisywałaby się w tzw. działalność regulowaną.

Poza tym jesteśmy bardzo otwarci i faktycznie jeśli tylko ktoś chce spróbować założyć swoją firmę i wyjść na rynek, to staramy mu się pomóc w tym.

[wypowiedź uczestnika IDI]

Inkubowanie nowych podmiotów oparte jest na otwartej i elastycznej formule. Brak narzuconych sztywnych kryteriów tak jak ma to miejsce w przypadku korzystania z funduszy zewnętrznych powoduje, iż klienci inkubatorów mają większe możliwości dostosowywania profilu swojej działalności do sytuacji na rynku czy też realizowania nowych pomysłów.

Poprzez to, że mamy bardzo duży nacisk na społeczność inkubatorów i startupów działających tutaj osoby, które zakładają firmę mają możliwość rozmowy, kontaktu z innymi osobami działającymi w ramach Inkubatora AIP, co tak naprawdę bardzo często ich rozwija i mimo tego, że ktoś przyjdzie i na początku stwierdzi, że będzie jakieś

produkty sprzedawał przez Internet, przez stronę internetową, to później tak naprawdę stwierdza, że może wyjdzie z zupełnie innym pomysłem, jakimś naprawdę bardzo kreatywnym.

[wypowiedź uczestnika IDI]

Otwarta formuła zapewnia również dostęp do ofert wszystkim zainteresowanym, bez względu na wiek, wykształcenie posiadane doświadczenie zawodowe. Korzystanie zarówno z wewnętrznych źródeł finansowania poprzez składkę preinkubacyjną jak również korzystanie ze środków zewnętrznych zapewnia możliwość ciągłego naboru wniosków oraz nie narzuca ograniczeń co do liczby inkubowania nowych podmiotów.

W procesie ubiegania się o dołączenie do inkubatora pod uwagę brany jest nie tylko pomysł, ale również przygotowanie potencjalnego kandydata do prowadzenia firmy, wiedza o rynku czy też znajomości branży w której zamierza funkcjonować. Każdy formalny wniosek oceniany jest indywidualnie z punktu widzenia innowacyjności, przyjętego modelu biznesowego oraz ryzyka. Brak doświadczenia w prowadzeniu własnej działalności nie jest jednak czynnikiem dyskredytującym.

Wnioski są oceniane (...)pod kątem innowacyjności,(...) Rozmawiamy również o modelu biznesowym no i stopień przygotowania do prowadzenia działalności gospodarczej i oczywiście o ryzyku, bo jednak każda firma wchodząca na rynek ma pewnie ryzyko, więc o tym wszystkim rozmawiamy. Sprawdzamy na ile dana osoba orientuje się w rynku i czy zna swoją konkurencję czy nie

No i nawet jeżeli ktoś nie ma danej wiedzy, bo wiadomo, że bardzo często przychodzą studenci, osoby świeżo po studiach. Nie do końca mają wiedzę na ten temat. Od tego jesteśmy i właśnie dlatego dajemy to wsparcie merytoryczne aby taką osobę naprowadzić na właściwy tor, aby właśnie uświadomić jej na czym polega model biznesowy czy próbujemy tak naprawdę rozpisać taki model biznesowy. Są szkolenia w tym temacie, więc to jest bardzo przydatne dla osób, które dopiero wchodzą na rynek pracy.

[wypowiedź uczestnika IDI]

Jak wspomniano już wcześniej, cechą charakterystyczną dla Inkubatora AIP jest udzielanie nowotworzonym przedsiębiorstwom osobowości prawnej, co z jednej strony pozwala na ominiecie formalności związanych z rejestracją firmy i zabezpiecza klienta przed skutkami niepowodzenia. Przebywanie w „cieplarnianych” warunkach w okresie inkubacji odracza niejako moment konfrontacji z realiami rynku i możliwości pełnego sprawdzenia się na nim w pierwszym etapie prowadzenia firmy. Oprócz skorzystania z osobowości prawnej klientom oferowana jest również obsługa księgowa oraz możliwość skorzystania z powierzchni biurowej.

Jest to podzielone na powiedzmy takie moduły: firma, wiedza oraz społeczność. Firma, czyli tak naprawdę dajemy osobowość prawną, udostępniamy porady prawne. Firmy mają dostęp do prawników. Zapewniamy księgowość.

No i jeszcze Business for business, czyli właśnie udostępniamy opcję kontaktu z firmami, które z nami współpracują na lepszych warunkach,

[wypowiedź uczestnika IDI]

PROFIL KLIENTA INKUBATORÓW PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Niezwykle interesującym wydało się zagadnienie dotyczące profilu klienta inkubatorów przedsiębiorczości. W związku z tym pojawiły się dwa pytania: Czy każdy może skorzystać z ofert inkubatorów, jakie ewentualne kryteria są brane pod uwagę w procesie kwalifikowania chętnych. Odpowiedzi na te pytania dostarczyły zarówno wywiady z przedstawicielami inkubatorów, jak i ich klientami. Zgodnie z koncepcją badania uczestnikami wywiadów fokusowych miały być osoby, które skorzystały ze wsparcia inkubatorów przedsiębiorczości i akademickich inkubatorów przedsiębiorczości. Z uwagi na fakt, iż nie udało się zrekrutować respondentów będących klientami akademickich inkubatorów przedsiębiorczości ostatecznie w dwóch wywiadach udział wzięło 12 osób (7 kobiet i 6 mężczyzn) – klientów Fundacji Inkubator.

Pierwsza z dających się zauważyć prawidłowości to fakt, iż wszyscy z uczestników posiadali **doświadczenie zawodowe**, głównie w formie pracy najemnej, choć pojawiły się również osoby mające już w swoim życiu zawodowym etap pracy na własny rachunek. Wydaje się, iż właśnie doświadczenie zawodowe stanowi jeden z mocnych punktów kandydatów, a realizatorzy uznają, iż jest ono gwarantem odniesienia sukcesu na rynku. Potwierdza to wypowiedź jednego z uczestników, który planował rozpocząć działalność w branży niezwiązanej ze swoim dotychczasowym wykształceniem:

(...) bo chciałem zupełnie coś innego robić, brałem udział w pierwszej edycji. Ale ze względu właśnie na to, że moje doświadczenia i wykształcenie było w zupełnie innym kierunku niż chciałem robić, więc zupełnie odpadłem. Musiałem kontynuować w tym kierunku w którym jestem (...)

[wypowiedź uczestnika FGI]

Uczestnicy zwrócili również uwagę na fakt, iż jednym z kryteriów zakwalifikowania się do projektu był wiek oraz status na rynku pracy. Szanse na uczestnictwo w projekcie otrzymały osoby powyżej 50 roku życia oraz osoby młode

nie posiadające zatrudnienia. Kryteria te narzucone były ogólnie w dokumentacji konkursowej dotyczącej projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Tak, bardzo często wiek, albo wskazywane były obszary, województwa, albo powiaty, do których WUP widziałyby skierowanie wsparcia, bo na przykład w pewnym momencie widać było, że na terenie województwa nierówno się środki rozłożyły. I na przykład napisaliśmy projekt, gdzie jeździliśmy do Wieruszowa, to jest koniec świata, jeśli chodzi o województwo łódzkie. Natomiast Inkubator, fajnie powstaje w Łodzi, on nie ściągnie ludzi z całego województwa, to jest cały czas wsparcie tylko dla mieszkańców Łodzi tak naprawdę

[wypowiedź uczestnika FGI]

Przejdźmy teraz do klientów Fundacji AIP. Choć, jak już wspomniano w części dotyczącej oferty tego inkubatora nie są im narzucane kryteria dostępności związane z wiekiem czy też wykształceniem, to jednak jak wynika z wywiadu możliwe jest nakreślenie ich ogólnej charakterystyki społeczno-demograficznej.

Najczęściej jest to mężczyzna. Jednak większość to mężczyźni. Myślę, że wiek to tak 24-28, tak do 30 roku życia. Wykształcenie wyższe zdecydowanie. Jest to osoba albo bezrobotna, świeżo po studiach bądź też pracująca na etacie, szukająca swojego pomysłu na siebie. Czyli zbiera doświadczenia gdzieś tam w pracy natomiast stwierdza, że jednak chce mieć własną firmę, więc zwykle mężczyźni do 30 roku życia są najbardziej odważni.

[wypowiedź uczestnika FGI]

Na uwagę zasługuje fakt, iż wszystkie firmy, których właściciele wzięli udział w badaniu można zaliczyć do grona młodych przedsiębiorstw. Najdłużej działająca na rynku firma posiadała 3,5 letni staż, dwóch respondentów mogło się pochwalić 2,5 letnim okresem działalności. Natomiast pozostali uczestnicy dopiero rozpoczynali realizację swojego biznesu wskazując na kilkumiesięczną działalność na rynku.

Uczestnicy badania działają w rozmaitych branżach, od artystycznej, poligraficznej, konsultingowej, odzieżowej, przez gastronomiczną, aż po działalność

sportową i fitness . Większość badanych prowadzi swoją działalność samodzielnie, dwie osoby wskazały, że zatrudniają pracownika w formie umowy cywilno-prawnej i byli to właściciele podmiotów działających na rynku już nieco dłużej.

Profile działalności firm prowadzonych przez respondentów to:

- Usługi krawieckie – 2 firmy (szycie miarowe, szycie dekoracyjne)
- Sklep zielarsko-medyczny
- Studio zdrowie i Relax
- Usługi graficzne
- Produkcja urządzeń dla rolnictwa i ogrodnictwa
- Consulting – testowanie i wdrażanie nowych produktów na rynek
- Pracownia artystyczna – projektowanie wnętrz
- Pracownia jubilerska
- Szkoła tenisa ziemnego
- Obsługa wizualna eventów
- Bufet gastronomiczny

Motywy podjęcia decyzji o samozatrudnieniu

Z punktu widzenia tematyki badania istotnym było określenie motywów podjęcia decyzji o samozatrudnieniu przez klientów inkubatorów przedsiębiorczości. Jak pokazują wyniki wcześniejszych analiz dotyczących ogólnie rozumianego zjawiska samozatrudnienia, najczęściej występującą grupą przesłanek podejmowania tej formy pracy są względy ekonomiczne, przede wszystkim chęć uzyskiwania większych dochodów, bądź w ogóle chęć znalezienia pracy. Jak jednak wynika z dyskusji przeprowadzonej w ramach omawianego tutaj badania, pierwszoplanowym motywem osób zakładających swoje firmy w ramach wsparcia udzielanego przez inkubatory przedsiębiorczości była chęć samorealizacji, pracy zgodnej z zainteresowaniami i prowadzonej na własny rachunek pracy. Nie dyskutowano obszernie kwestii finansowych. Jednocześnie rozmówcy podkreślali fakt bogatego doświadczenia wyniesionego z poprzedniej pracy i przekonania, iż rodzaj działalności jaki podjęli ma szansę rozwoju na lokalnym rynku pracy. Podczas wyboru danego profilu działalności respondenci oparli się głównie na wcześniej nabytych kwalifikacjach i posiadanym

doświadczeniu zawodowym. Pomysł na działalność o określonym profilu był zatem pochodną wcześniejszych zajęć. Wydaje się, że zarówno wśród klientów, jak i osób zarządzających całym procesem inkubowania nowych przedsięwzięć dominuje pogląd, iż **doświadczenie** w danej branży stanowi jeden z najważniejszych czynników odniesienia sukcesu na rynku.

Badana grupa wydawała się być kreatywna i przedsiębiorcza. Wszyscy jej uczestnicy mieli rozeznanie w zakresie możliwości uzyskania wsparcia finansowego na prowadzenie własnej działalności gospodarczej. Niektórzy respondenci deklarowali nawet, że brali udział w kilku postępowaniach rekrutacyjnych realizowanych przez różne instytucje, ostatecznie decydując się na wsparcie inkubatora.

Mimo obaw związanych z koniecznością „usamodzielnienia się” wszyscy badani zgłaszali chęć kontynuowania własnego biznesu.

W moim wypadku nie zamierzam zamykać po roku czasu. Nie zamierzam, chociaż wiadomo, człowiek nie przewidzi co los przyniesie, natomiast tych kontaktów, które mam z klientkami, to wydaje mi się, że będę się rozwijała.

[wypowiedź uczestnika FGI]

Ja rozwijam cały czas firmę, chociaż na ten moment jest zawieszona ze względów technicznych, ale ja bym jeszcze np. bardziej chciała, żeby jeszcze, bo mam kolejny pomysł, żeby np. było więcej od inkubatora takich wsparć w trakcie prowadzenia po 2-3 latach

[wypowiedź uczestnika FGI]

Ocena udzielonego wsparcia

W ocenie udzielonego im przez inkubatory przedsiębiorczości wsparcia badani klienci tych instytucji zwracali głównie uwagę na:

- Sprawny proces rekrutacji i przygotowania do założenia własnej firmy

(...)Ja to pamiętam bardziej wrażeniowo, trochę czasu upłynęło, ale generalnie miałem, byłem pod wrażeniem tego, że to jest wszystko dobrze zorganizowane, że tu ktoś czuwa nad tym (...)

[wypowiedź uczestnika FGI]

- Indywidualizowane podejście do uczestników projektu

I jakby też nawet sam fakt już tego, że nas znają po imieniu i witają. To też już sprawia, że jest taka indywidualność. Tak, że człowiek nie jest tam po prostu numerkiem na kartce czy na wniosku, tylko zwyczajnie w świecie jest tu taki jakiś kontakt indywidualny.

[wypowiedź uczestnika FGI]

- Dobry kontakt z przedstawicielami inkubatorów

(...) o tym też świadczy np. to, że ja tutaj jestem po tylu latach, czyli ja jestem z nimi w kontakcie, bo często jest też tak, że ja tak, jak Przemek starałam się gdzieś w trakcie prowadzenia działalności na jakieś jeszcze środki, bo sobie jeszcze wymyśliłam, żeby rozwinąć jeszcze tą swoją firmę i cały czas jestem z nimi w kontakcie (...)

[wypowiedź uczestnika FGI]

- Wysoki poziom szkoleń

(...) tak samo szkolenia, które mieliśmy tutaj prowadzone, to naprawdę super. Bardzo, bardzo. Z wielką przyjemnością ja tu przychodziłam i cała nasza grupa, pędziliśmy wręcz (...)

[wypowiedź uczestnika FGI]

Respondenci zwrócili również uwagę, iż wsparcie które otrzymują dotyczy głównie momentu założenia własnej firmy i określonego czasu kiedy pozostają pod opieką inkubatora. Dobrym rozwiązaniem byłoby natomiast rozbudowanie oferty dla podmiotów już istniejących.

Innowacyjny czyli jaki?

W wypowiedziach respondentów na temat dofinansowań dla przedsiębiorców czy też udzielania dotacji na założenie własnej firmy często pojawiało się słowo „innovacyjność”. Można więc zadać pytanie: Jaki powinien być pomysł na biznes, by można go uznać za innowacyjny?. W warunkach nieustających przeobrażeń na rynku trudno o znalezienie jednoznacznych i ponadczasowych kryteriów pozwalających zdecydować czy dany projekt jest innowacyjny lub nie. I tak spotkać się można z poglądami, iż innowacyjne są te produkty lub rozwiązania, które pozwalają być o krok od konkurencji, albo to, co wprowadza nowe wartości czy lepsze właściwości. Dla jednych już minimalna modyfikacja będzie miała znamiona innowacyjności podczas gdy dla innych będą to nowe idee czy też całkowita zmiana stosowanego sposobu działania czy myślenia.

Należy wszakże zwrócić uwagę na fakt, że według opinii badanych przedstawicieli oraz klientów inkubatorów przedsiębiorczości, w procesie inicjowania aktywności gospodarczej dokonującym się za pośrednictwem tych instytucji, kryterium innowacyjności nie jest uznawane jako bezwzględnie wiodące.

Przy samej rozmowie rozmawiamy o innowacyjności. Niemniej jednak nie jest to najważniejsze, ponieważ wychodzimy z założenia, że tutaj produkty i wsparcie, które my dajemy pomaga tak naprawdę osobom rozwinąć się i rozwinąć swoją kreatywność. W związku z czym tak naprawdę kryterium innowacyjności nie jest najważniejsze. Jest ważne, rozmawiamy o tym. Natomiast jeżeli nawet projekt wydaje się, że nie jest innowacyjny, to i tak można z takim projektem przyjść do nas i porozmawiać o tym i założyć firmę.

[wypowiedź uczestnika FGI]

Warto zatrzymać się przy pojęciu innowacyjności w znaczeniu, jakie nadają mu sami klienci inkubatorów przedsiębiorczości. Z przeprowadzonych z nimi rozmów wynika, że kryterium innowacyjności jest spełnione wówczas, gdy oferta odpowiada na potrzeby odbiorców lub wypełnia lukę na rynku, ma charakter niszowy. Potwierdzenie tego odnajdujemy w cytowanych niżej wypowiedziach.

A czym się wyróżnia? No przede wszystkim tym, że nie jestem związany z jednym obiektem tenisowym, czyli zazwyczaj trenerzy są z jednym, maksimum dwoma kortami związani. Ja dojeżdżam do klientów, że tak powiem, tam, gdzie oni sobie wybiorą, czyli najbliżej ich miejsca zamieszkania albo pracy, jakby chcieli po pracy, tak? Oprócz tego wprowadziłem do swojej firmy takie chipy, które się zakłada na sznurówki buta, które mierzą np. przebytą odległość w czasie treningu, średnią prędkość, ilość sprintów, więc to jest takie innowacyjne w skali chyba całej Polski, bo nigdy nie słyszałem, żeby w tenisie coś takiego wprowadzili. Oprócz tego, też się wyróżniam tym, że zawsze, no nie zawsze, ale często na treningi zabieram aparat fotograficzny w celu jakimś tam zrobienia zdjęć pamiątkowych czy nawet do ustawienia na statywie dla lepszych zawodników i zrobienia zdjęć seryjnych, żeby pokazać w których momentach się robi jakiś tam błąd w czasie całego ruchu, tak? No chyba tak.

[wypowiedź uczestnika FGI]

Inna respondentka uzasadnia:

natomiast rzeczywiście jakby patent, który ja sobie wymyśliłam, związany był z żywieniem dietetycznym w sensie z różnego rodzaju dietami, cukrzycowymi, białkowymi, czego na rynku nie ma. Tzn. u mnie w firmie oprócz tego, że można przyjąć na obiad do bufetu, że można sobie zamówić catering na imprezę, można sobie zamówić obsługę imprezy okolicznościowej, to jeszcze można sobie zamówić pakiet dietowy. Tzn. dzwoni do nas pani, mówi o tym, że z racji swojej choroby jest na diecie cukrzycowej i może zamówić całodzienny pakiet wyżywienia dotyczący jakby swojej diety. Wydaje mi się, że jest to o tyle pomysł nowatorski i być może trochę niszowy w województwie łódzkim z racji tego, że mało która firma przygotowuje takie pakiety, a coraz więcej jest ludzi, którzy rzeczywiście są na takich jakiś specjalnych dietach i czasami jeszcze jak dzwonią ludzie i mówią, że właśnie mają jakieś specjalne zalecenia żywnościowe, to nawet mnie jest troszkę ciężko się w tym połąpać, ale korzystają z tego, bo tryb życia, jego pęd i prędkość nie pozwala zawsze na to, żeby sobie przygotować aż tak wyszukane posiłki, a z chęcią by się od czasu do czasu coś zamawiało. To stąd.

[wypowiedź uczestnika FGI]

Przeżywalność firm

W omawianym tu badaniu poruszony więc został także wątek przeżywalności start-upów. W przypadku firm inkubowanych w oparciu o fundusz unijne beneficjenci zobowiązani są do utrzymania działalności w określonym czasie. W przeciwnym wypadku zostają zobowiązani do zwrotu dotacji. Przedstawiciele inkubatorów podkreślali w rozmowie, iż starają się monitorować ten aspekt. Z udostępnionych przez nich danych wynika, że przeżywalność firm kształtuje się na dość wysokim poziomie- ok. 80%.

Zrobiliśmy sobie takie badanie, co prawda było rok temu przeprowadzane i nie wszystkie projekty były objęte tym badaniem i nie wszyscy beneficjenci równie długo działali na rynku. Pierwsi powiedzmy zaczęli w 2009 roku, a ostatni zaczęli w 2012. Więc ta przeżywalność dużo zależy od długości, jeden ze slajdów to pokazuje. Ale ogólny wynik jest taki, że niecałe 80% przeżywalność. Troszkę wyżej z tego co wiem, niż średnia województwa, bo takie badanie były przeprowadzane. Nie każdego da się przeświecić, niektórzy potrafią się sprzedać, potem to różnie wychodzi w praniu. My zawsze bardzo się cieszymy, jak widzimy, że się wiedzie naszym przedsiębiorcom. To są nasi potencjalni przyszli klienci, bo na przykład organizujemy staże dla naszych innych beneficjentów i szukamy miejsc stażowych i wtedy sięgamy po nasze firmy.

[wypowiedź uczestnika IDI]

Szanse i bariery działalności inkubatorów

W dostępnych materiałach dotyczących działalności instytucji wspierających przedsiębiorczość autorzy poruszają zagadnienie szans i perspektyw rozwoju, z drugiej zaś strony wskazują na występujące zagrożenia czy trudności. W opracowaniu *„Bariery i szanse rozwoju przedsiębiorczości akademickiej w Polsce”*⁶ autorka skupia się na perspektywie instytucji działających w ramach i na rzecz tej właśnie społeczności. Wyniki jej badań są jednak w znacznej mierze tożsame z tymi uzyskanym wśród przedstawicieli inkubatorów działających w szerzej zdefiniowanych obszarach działalności gospodarczej.

Korzystając z zaproponowanego przez nią opracowania podziału należy wskazać następujące grupy czynników mogących stanowić bariery dla funkcjonowania inkubatorów przedsiębiorczości: formalnoprawne, ekonomiczne oraz społeczno-psychologiczne.

Do pierwszej grupy zaliczyć można takie elementy jak:

- Brak przejrzystych reguł funkcjonowania i rozwoju przedsiębiorczości
- Częste zmiany przepisów prawa
- Wymogi administracyjne
- Ścisłe określone kryteria powodujące małą elastyczność w doborze grupy odbiorców

W przypadku barier ekonomicznych najczęściej zwraca się uwagę na **brak czy też ograniczony dostęp do źródeł finansowania**, co może zdecydowanie wpłynąć na stabilność funkcjonowania na rynku.

⁶ Stańczuk J, *Bariery i szanse rozwoju przedsiębiorczości akademickiej w Polsce*, FOLIA POMERANAE UNIVERSITATIS TECHNOLOGIAE STETINENSIS, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie, Szczecin 2009.

Najgorszym zagrożeniem na pewno byłby brak wsparcia finansowego w postaci dotacji. Na razie do 2015 myślimy, że będzie to wsparcie, a później... no i to jest to zagrożenie. Trudno jest o taki pomysł, który by spowodował, żeby w razie czego przetrwać.

[wypowiedź uczestnika ID1]

Trzecią grupę barier dotyczących wymiaru społeczno- psychologicznego należy rozpatrywać z punktu widzenia odbiorcy oferty inkubatorów. Jak zauważyli rozmówcy dużym zagrożeniem jest tutaj brak klientów. Rygorystyczne kryteria dotyczące np. wieku powodują, iż zasób potencjalnych zainteresowanych w pewnym momencie może ulec znacznemu ograniczeniu.

[...] jeżeli jest kilka projektów w Łodzi dla osób powyżej pięćdziesiątego roku życia, to te same osoby przychodzą do tych projektów. I w danym momencie, ile może być takich osób zainteresowanych. To jest pewna grupa, tak? Więc ten wybór staje się trudniejszy, bo to zależy, która instytucja wyprzedzi w rekrutacji

[wypowiedź uczestnika ID1]

Z drugiej strony zwraca się uwagę na pewne cechy klientów mogące utrudniać z nimi współpracę, bądź wręcz uniemożliwiać osiągnięcie finalnego sukcesu. Należy tu wymienić przede wszystkim niski poziom wiedzy i kompetencji z zakresu funkcjonowania przedsiębiorstw, postawę wyuczonej bezradności, nieumiejętność podejmowania decyzji, brak doświadczenia zawodowego.

Natomiast też ubolewamy nad tym, że nie możemy udzielić wsparcia bardzo często takim osobom, między trzydziestym, a czterdziestym rokiem życia, ponieważ bardzo często, te osoby, które do nas przychodzą, to są osoby poniekąd z jakimś deficytami, skoro sobie nie poradzili na rynku pracy. Albo bardzo młodzi, bez żadnego doświadczenia, z łatwością do podejmowania ryzyka, tak często mało odpowiedzialni, ale co tam, warto spróbować. Po pięćdziesiątym roku życia są bardzo często wypalone zawodowa, zniechęceni, z mniejszą motywacją.

[wypowiedź uczestnika ID1]

Obok wspomnianych powyżej trzech grup barier wyniki badania wskazują, iż na przeszkodzie w rozwoju działalności inkubatorów może być rosnąca konkurencja.

Jeżeli chodzi o same konkursy na dotacje, to na pewno mnie osobiście nie podoba się to, że mnóstwo firm spoza województwa łódzkiego wygrywa. I te pieniądze troszkę wyciekają z tego regionu, my też nie jesteśmy w stanie konkurować z prywatnymi firmami, spółkami, które ten sam projekt składają w kilku województwach, mają oddzielny zespół, który zajmuje się tylko pisanie projektów. U nas nie ma takiego zespołu, który tylko pisałby projekty, nie mielibyśmy środków, żeby utrzymać taki zespół. U nas te same osoby piszą, te same realizują. Może z tego też wynika nasze większe przywiązanie do projektów i tym większa radość jak jest sukces.

[wypowiedź uczestnika IDI]

Warto zwrócić również uwagę na bariery z zakresu infrastruktury. Choć wyniki badania pokazały, iż o atrakcyjności oferty inkubatorów decyduje w głównej mierze wsparcie finansowe, czy to w formie dotacji czy też pożyczki to nie sposób pominąć aspektu dostępności do zasobów takich jak lokal czy sprzęt biurowy. Nie każdy bowiem rodzaj działalności można prowadzić w warunkach domowych, czy też we własnym zakresie znaleźć odpowiednie lokum i ponosić opłaty według stawek rynkowych.

Z kolei jeśli chodzi o czynniki sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości to również korzystając z podziału zaproponowanego przez autorkę cytowanego wcześniej opracowania możemy wskazać czynniki o charakterze systemowym oraz społeczno-psychologicznym.

Wśród tych pierwszych pojawiają się:

- Wzrost i coraz większa dostępność środków na finansowanie lub współfinansowanie działalności
- Nowe programy finansowania zarówno

Natomiast wśród czynników społeczno-psychologicznych wymienia się głównie:

- Nacisk na edukację w zakresie przedsiębiorczości
- Wzrastający poziom wiedzy z zakresy przedsiębiorczości
- Nastawienie na zdobywanie nowych doświadczeń

Podsumowanie

Inkubatory, podobnie jak pozostałe instytucje wsparcia przedsiębiorczości są niewątpliwie ważnym elementem wypełniającym lukę pomiędzy mechanizmami rynkowymi, a działaniami administracji publicznej. Ich różnorodność pozwala na dotarcie z ofertą do szerokiego grona odbiorców, od osób zamierzających założyć własny biznes, poprzez małe i średnie aż po duże firmy.

Jak wskazali rozmówcy jest to szansa na zdobycie doświadczenia czy sprawdzenie się w roli przedsiębiorcy w warunkach zapewniających pewien poziom poczucia bezpieczeństwa.

Wyniki badania ukazały, iż pod jednym szyldem „inkubator” kryją się podmioty działające w oparciu o różne podstawy prawne, dysponujące różną infrastrukturą i mające odmienne podejście do działań inkubacyjnych.

Najbardziej dostrzegalne różnice między nimi ujęte zostały w poniższej tabeli.

Rejestracja działalności gospodarczej	Korzystanie z osobowości prawnej inkubatora
Finansowanie zewnętrzne	Samofinansowanie i finansowanie zewnętrzne
Nabór cykliczny	Nabór ciągły
Dotacje połączone ze wsparciem pomostowym	Obniżenie kosztów związanych z prowadzeniem firmy
Oferta skierowana do określonej grupy odbiorców	Oferta skierowana do wszystkich zainteresowanych

Obserwowane kierunki działań inkubatorów przedsiębiorczości zdradzają zmniejszanie znaczenia wynajmu powierzchni biurowej czy też produkcyjnej. Przyczyn takiego stanu rzeczy dopatrywać się można w braku takowej powierzchni

bądź też braku wystarczająco atrakcyjnej oferty w zakresie jej lokalizacji, choć z drugiej strony w grę może też wchodzić po prostu brak zainteresowania klientów tą formą wsparcia. Wyniki badania pokazują, iż dla klientów największe znaczenie ma jednak aspekt finansowy czyli uzyskanie dotacji, pożyczki.

Analizując uzyskane wyniki można również zauważyć, iż dość duży nacisk w wyborze pomysłów do realizacji kładzie się na sferę indywidualnych predyspozycji kandydata – stopnia jego przedsiębiorczości czy doświadczenia, natomiast mniej uwagi poświęca się na analizę sytuacji na lokalnym rynku.

Warto zwrócić również uwagę, że choć przedstawiciele inkubatorów podkreślali, iż innowacyjność jest istotnym elementem wyboru projektu do realizacji, to jednak w toku rozmowy nie wyłoniła się żadna definicja czy też kryteria pozwalające określić rozumienie innowacyjności. Również większość klientów inkubatorów przyznawała, że nie buduje swojego pomysłu na biznes w oparciu o element innowacyjności.

CZĘŚĆ II

LISTA PODMIOTÓW WSPIERAJĄCYCH PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

Lp	Nazwa	Instytucja nadrzędna	Dane adresowe	Rodzaj jednostki	Rodzaj wsparcia	Procedura udzielania wsparcia	Realizowane projekty
1	Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości	Spółeczna Akademia Nauk	ul. Sienkiewicza 9, pok. 03 90-113 Łódź 515 061 820 e-mail: pawel.tomczyk@przedsiębiorca.pl www.inkubatory.pl	Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości	Wsparcie prawne, wynajem sal, organizacja start-up'ów, doradztwo, szkolenia	Należy przedstawić komisji swój pomysł oraz podpisać umowę. Późniejsze korzystanie z form organizacyjnych AIP wiąże się z opłacaniem stałej kwoty za korzystanie z programu.	startup academy, cowork AIP, Fima bez ZUS, Ekosystem AIP
2	Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości	Uniwersytet Łódzki	ul. Matejki 34a, pok. 24, 25 90-237 Łódź e-mail: albert.daros@przedsiębiorca.pl www.inkubatory.pl	Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości	Wsparcie prawne, wynajem sal, organizacja start-up'ów, doradztwo, szkolenia	Należy przedstawić komisji swój pomysł oraz podpisać umowę. Późniejsze korzystanie z form organizacyjnych AIP wiąże się z opłacaniem stałej kwoty za korzystanie z programu.	startup academy, cowork AIP, Fima bez ZUS, Ekosystem AIP
3	Inkubator Technologiczny ARTERION	Fundacja Wspierania Przedsiębiorczości i Nauki	ul. Rewolucji 1905, r. 82 90-223 Łódź 42/631 50 20, 603 891 120 e-mail: eszczygielska@arterion.pl, biuro@arterion.pl Fax: 42/631 50 20 www.arterion.pl	Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości	ARTERION ułatwia wejście na rynek młodym przedsiębiorcom posiadającym ciekawe pomysły na biznes, ale nie dysponującym odpowiednim zapleczem materialnym. Do dyspozycji: nowoczesna powierzchnia biurowa, sale konferencyjne, studia filmowe i telewizyjne, szkolenia i doradztwo	Kontakt telefoniczny, e-mailowy, przez formularz kontaktowy na stronie www lub osobisty w siedzibie	Brak aktualnych projektów
4	Inkubator Uniwersytetu Łódzkiego	Centrum Innowacji - Akcelerator Technologii Fundacja	ul. Matejki 21/23, pokój 216 90-237 Łódź 42 365 49 84 e-mail: ciat@uni.lodz.pl	Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości	Szkolenia, doradztwo, wsparcie finansowe i informacyjna działalność dla młodych przedsiębiorców	Kontakt telefoniczny lub mailowy oraz wypełnienie niezbędnych formularzy	Start Money - fundusz załączkowy

Uniwersytetu Łódzkiego Fax:42 635 49 85 www.ciat.uni.lodz.pl						
Centrum Innowacji i Transferu Technologii Uniwersytetu Medycznego w Łodzi	Uniwersytet Medyczny w Łodzi	pl.gen. J.Hallera 1 pok.15 90-647 Łódź 42/272 52 04 e-mail:ctitt@umed.lodz.pl helenia.stolarek@uumed.lodz.pl Fax:42/639 31 96 www.umed.pl/ctitt	Centra Transferu Technologii	Zakres działalności Centrum obejmuje przede wszystkim działalność doradczą, informacyjną, a także naukową	Beneficjenci projektów aplikują na wybrane przedsięwzięcia przez kontakt telefoniczny bądź mailowy	Brak aktualnych projektów
Centrum Transferu Technologii	Uniwersytet Łódzki	ul. Pomorska 161, pok. 3.07, 3.08 90-236 Łódź 42/635 49 87 e-mail:ctt@uni.lodz.pl Fax:42 635 49 88 www.ctt.uni.lodz.pl	Centra Transferu Technologii	Komercjalizacja nauki i technologii Transfer nauki i technologii Kreator innowacyjności - Wsparcie innowacyjnej przedsiębiorczości akademickiej - program wspierania i rozwoju studentów, doktorantów i pracowników naukowych UŁ	Kontakt telefoniczny lub mailowy	Projekt SCOUTING polega na wykształceniu specjalistów, którzy w swojej karierze zawodowej podejmowali zadania mające na celu aktywne łączenie środków naukowych z przedsiębiorcami, poprzez transfer technologii
Centrum Transferu Technologii Politechniki Łódzkiej	Centrum Transferu Technologii Politechniki Łódzkiej	ul. ks. Skorupki 10/12 90-924 Łódź 42/ 631 28 40 e-mail: ctt@info.p.lodz.pl, centrum.transferu.technologii@gmail.com Fax:42/ 631 28 40 www.ctt.p.lodz.pl	Centra Transferu Technologii	Szeroko rozumiany transfer i komercjalizacja technologii z uczelni do biznesu udzielanie licencji na wynalazki, know-how oraz oprogramowanie sprzedaż praw do technologii oraz tworzeniem spółek spin-off integracja przedsiębiorców z naukowcami z Politechniki Łódzkiej mającej na celu realizację projektów badawczych	Rejestracja na stronach internetowych poszczególnych projektów	AIP Seed Capital Innowacjedlabiznesu.co m bezpłatne doradztwo z zakresu ochrony własności przemysłowej
Dział Transferu	Politechnika Łódzka	ul. ks. I. Skorupki 6/8	Centra Transferu	Wspieranie działań	Kontakt telefoniczny lub	

Technologii Politechniki Łódzkiej	90-924 Łódź 42/631 21 41, 42/631 20 41 e-mail:monika.kasieczka-burnecka@p.lodz.pl Fax:42/ 636 60 29 http://www.p.lodz.pl/transfer_technologii.htm	Technologii	podjęmowanych przez Politechnikę Łódzką w zakresie transferu i komercjalizacji nowych technologii i innowacyjnych rozwiązań. Łącznik pomiędzy przedsiębiorcami poszukującymi nowoczesnych rozwiązań, a przedsiębiorcami.	mailowy oraz wypełnienie niezbędnych formularzy na stronie www
Ośrodek Rozwoju Innowacji Przedsiębiorstw EUROPARTNER	ul. Piotrkowska 86 90-103 Łódź 42/630 36 67 e-mail:fundacja@frp.lodz.pl www.frp.lodz.pl	Centra Transferu Technologii	Skolenia, doradztwo, informacje	Kontakt telefoniczny, e-mailowy lub osobisty w siedzibie
Fundusz Inwestycyjny powstały w ramach projektu „Innowacja kluczem do sukcesu”	Belchatowsko Kleszcowski Park Przemysłowo Technologiczny Sp. z o.o. ul. Przemysłowa 4 97-400 Belchatów 512-981-622, 44/733 11 65 e-mail:emisza@ppt.belchatow.pl Fax:44/ 733-11-65 www.ppt.belchatow.pl	Fundusze Kapitału Związkowego	Działalność usługowa dla przedsiębiorstw: usługi informacyjne, szkoleniowe, doradcze, innowacyjne i proinnowacyjne. Działalność inwestycyjna - tereny inwestycyjne pod działalność gospodarczą. Powierzchnie do wynajęcia w inkubatorze technologicznym wraz z infrastrukturą techniczną	Należy zapoznać się z dokumentacją i wymogami formalnymi każdego z projektów i przesłać je do biura projektu. Brak aktualnych projektów
Fundusz Start Money	Centrum Innowacji - Akcelerator Technologii Fundacja Uniwersytetu Łódzkiego ul. Matejki 21/23 II p. pok. 216 90-327 Łódź 42/ 635 49 84 e-mail: fundusz@startmoney.pl Fax:42/ 635 49 85 www.startmoney.pl	Fundusze Kapitału Związkowego	Inwestowanie w pomysły na biznes oraz w przedsiębiorstwa będące na wczesnym etapie rozwoju- etapie załóżkowym lub etapie start-up. inwestycje realizowane są przy udziale współpracujących z Fundacją funduszy venture capital lub aniołów biznesu. Pomagamy firmom wejść na rynek USA.	Wypełnienie formularza zgłoszeniowego na stronie www StartMoney
Agencja Rozwoju Regionu	Agencja Rozwoju Regionu ul. Wyszyńskiego 11 99-300 Kutno	Fundusze Poręczeń	Finansowanie projektów gospodarczych	Procedura otrzymywania kredytów i pożyczek PL 2003/004-379/05.04 Regionalny Program

Kutnowskiego	Kutnowskiego SA	24/355 74 50 w.105 e-mail: arrk@kutno.net.pl , i.domzal@kutno.net.pl Fax24/355 74 50 www.arrk.kutno.net.pl	Kredytowych	wspieranie rozwoju przedsiębiorczości aktywizacja rynku pracy tworzenie nowych miejsc pracy Powyższe cele Fundusz realizuje poprzez udzielanie porąceń kredytowych w celu udostępnienia przedsiębiorcom dodatkowych źródeł zabezpieczeń kredytów i pożyczek dostępnego na stronie internetowej	została określona w Regulaminie Funduszu Porąceń Kredytowych o nazwie: „FUNDUSZ RESTRUKTURYZACJI MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIÓSTW” Agencji Rozwoju Regionu Kutnowskiego S.A. dostępnego na stronie internetowej	Wsparcia dla MSP
13	Lódzka Agencja Rozwoju Regionalnego	ul. Tuwima 22/26 90-002 Łódź 42/664 30 43 e-mail: p_dregier@iarr.lodz.pl Fax42/664 37 50 www.iarr.lodz.pl	Fundusze Porąceń Kredytowych	Obsługa dotacji UE Doradztwo dla Biznesu Regionalny Punkt Konsultacyjny KSU Wsparcie finansowe przedsiębiorstw, Organizacja Misji Gospodarczych Realizacja Projektów Własnych Szkolenia	Kontakt telefoniczny, e-mailowy lub osobisty w siedzibie Niepełnosprawni Misje Gospodarcze	Klaster Nowych Technologii Przedsiębiorcy Misje Gospodarcze
	Agencja Rozwoju Regionu Kutnowskiego	ul. Wyszyńskiego 11 99-300 Kutno 24/355 74 50 e-mail: arrk@kutno.net.pl Fax24/355 74 50 www.arrk.kutno.net.pl	Inkubatory Przedsiębiorczości	Wynajem powierzchni użytkowych i magazynowych oraz sal konferencyjnych	Zgłoszenie oferty poprzez kontakt telefoniczny bądź mailowy	
14	Kleszczowski Inkubator Przedsiębiorczości	ul. Główna 122 97-410 Kleszczów 44/731 37 31 e-mail: arrek@arreks.com.pl Fax44/731 37 32 www.arreks.com.pl	Inkubatory Przedsiębiorczości	Działalność doradczą i szkoleniową, promocja gospodarczą regionu, działalność pożyczkową, działalność w dziedzinie telekomunikacji	Kontakt telefoniczny lub mailowy oraz wypełnienie niezbędnych formularzy na stronie www	Brak aktualnych projektów
	Poddębicki Inkubator Przedsiębiorczości	ul. Łódzka 27 99-200 Poddębice 43/678 31 58 e-mail: biuro@fcwp.pl Fax43/678 31 58 www.fcwp.pl	Inkubatory Przedsiębiorczości	Pomoc osobom i przedsiębiorcom tworzącym miejsca pracy, polepszenie warunków życia mieszkańców miasta, powiatu i regionu, pomoc i wspieranie wszelkich działań na rzecz	Kontakt telefoniczny przez formularz kontaktowy na stronie www lub osobisty w siedzibie	
15	Kutnowskiego	24/355 74 50 w.105 e-mail: arrk@kutno.net.pl , i.domzal@kutno.net.pl Fax24/355 74 50 www.arrk.kutno.net.pl	Kredytowych	wspieranie rozwoju przedsiębiorczości aktywizacja rynku pracy tworzenie nowych miejsc pracy Powyższe cele Fundusz realizuje poprzez udzielanie porąceń kredytowych w celu udostępnienia przedsiębiorcom dodatkowych źródeł zabezpieczeń kredytów i pożyczek dostępnego na stronie internetowej	została określona w Regulaminie Funduszu Porąceń Kredytowych o nazwie: „FUNDUSZ RESTRUKTURYZACJI MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIÓSTW” Agencji Rozwoju Regionu Kutnowskiego S.A. dostępnego na stronie internetowej	Wsparcia dla MSP
	Agencja Rozwoju Regionu Kutnowskiego	ul. Wyszyńskiego 11 99-300 Kutno 24/355 74 50 e-mail: arrk@kutno.net.pl Fax24/355 74 50 www.arrk.kutno.net.pl	Inkubatory Przedsiębiorczości	Wynajem powierzchni użytkowych i magazynowych oraz sal konferencyjnych	Zgłoszenie oferty poprzez kontakt telefoniczny bądź mailowy	
16	Kutnowskiego	24/355 74 50 w.105 e-mail: arrk@kutno.net.pl , i.domzal@kutno.net.pl Fax24/355 74 50 www.arrk.kutno.net.pl	Kredytowych	wspieranie rozwoju przedsiębiorczości aktywizacja rynku pracy tworzenie nowych miejsc pracy Powyższe cele Fundusz realizuje poprzez udzielanie porąceń kredytowych w celu udostępnienia przedsiębiorcom dodatkowych źródeł zabezpieczeń kredytów i pożyczek dostępnego na stronie internetowej	została określona w Regulaminie Funduszu Porąceń Kredytowych o nazwie: „FUNDUSZ RESTRUKTURYZACJI MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIÓSTW” Agencji Rozwoju Regionu Kutnowskiego S.A. dostępnego na stronie internetowej	Wsparcia dla MSP
	Agencja Rozwoju Regionu Kutnowskiego	ul. Wyszyńskiego 11 99-300 Kutno 24/355 74 50 e-mail: arrk@kutno.net.pl Fax24/355 74 50 www.arrk.kutno.net.pl	Inkubatory Przedsiębiorczości	Wynajem powierzchni użytkowych i magazynowych oraz sal konferencyjnych	Zgłoszenie oferty poprzez kontakt telefoniczny bądź mailowy	

	rehabilitacji osób niepełnosprawnych, promowanie efektywnego zagospodarowania zasobów lokalnych, rozwój bazy przetwórczej dla gospodarki rolnej, upowszechnianie wzorców zachowań służących ochronie środowiska naturalnego, edukacja ekologiczna, działania na rzecz promocji zdrowia publicznego i pomocy społecznej oraz działania służące modernizacji obszarów wiejskich i tworzeniu miejsc pracy na wsi oraz promocja odnawialnych źródeł energii				
17	Zelowski Inkubator Przedsiębiorczości	Fundacja Rozwoju Gminy Żelów	ul. Mickiewicza 4 97-425 Żelów 44/634 10 06 e-mail: w.pajewski@frgz.pl Fax:44/634 12 30 www.frgz.pl	Inkubatory Przedsiębiorczości	Działania: informacyjne, finansowe (udzielanie pożyczek), szkoleniowe, doradcze, wynajem przestrzeni magazynowo-produkcyjnej, handlowo - usługowe i biurowe Kontakt telefoniczny, przez e-mail lub osobiście w siedzibie fundacji. W przypadku pożyczek, niezbędne jest również wypełnienie formularzy i dokumentów ze strony internetowej
	Inkubator Technologiczny	Belchatowski-Kiełczowski Park Przemysłowo-Technologiczny	ul. Ciepłownicza 5 97-400 Belchatów 44/733 11 20 e-mail: bkppt@ppt.belchatow.pl Fax:44/733 11 65 www.ppt.belchatow.pl	Inkubatory Technologiczne	Działalność usługowa dla przedsiębiorstw: usługi informacyjne, szkoleniowe, doradcze, innowacyjne i proinnowacyjne. Działalność inwestycyjna - tereny inwestycyjne pod działalność gospodarczą. Powierzchnie do wynajęcia w inkubatorze technologicznym wraz z infrastrukturą techniczną. Należy zapoznać się z dokumentacją i wymogami formalnymi każdego z projektów i przesłać je do biura projektu. Brak aktualnych projektów
18					
19	Łódzki Inkubator Technologiczny	Łódzki Regionalny Park Naukowo-Technologiczny Sp.	ul. Dubois 114/116 93-465 Łódź 42/684 44 44	Inkubatory Technologiczne	Pomoc młodym firmom w inkubatorze technologicznym wykonywanie badań w Kontakt telefoniczny lub mailowy oraz wypełnienie niezbędnych formularzy Pracownia Implantów BioNanoPark Inkubator

z o.o.		e-mail: biuro@technopark.lodz.pl Fax: 42/684 50 00 www.technopark.lodz.pl	BioNanoParku - najnowocześniejszym w Polsce centrum wdrożeniowym dla biznesu. Wsparcie nowoczesnych rozwiązań technologicznych firm z regionu łódzkiego, ich promocja i pomoc w znalezieniu źródeł finansowania. Preferencyjne warunki dzierżawy terenu.	na stronie www	Technologiczny Jedyna w Polsce pracownia umożliwiająca konstruowanie i wytwarzanie implantów medycznych wykonywanych na miarę dla konkretnych pacjentów.
Agencja Rozwoju Regionu Kutnowskiego	ul. Wyszyńskiego 11 99-300 Kutno 24/355-74-50 e-mail: d.filipiak@kutno.net.pl Fax: 24/355-74-50 http://www.arfk.kutno.net.pl	Ośrodki Szkoleniowo-Doradcze	Doradztwo o charakterze ogólnym, szkolenia.	Kontakt telefoniczny, e-mailowy lub osobisty w siedzibie	Brak aktualnych projektów
Centrum Wspierania Przemysłu i Handlu	[Regionalna Izba Gospodarcza – Łódź] ul. Więckowskiego 13 90-721 Łódź 42/630-73-54 e-mail: rig@rig.lodz.pl Fax: 42/632-72-92 http://www.rig.lodz.pl	Ośrodki Szkoleniowo-Doradcze	W strukturach organizacji Izby działu Środkowopolskie Centrum Wspierania Przemysłu i Handlu. Centrum realizuje świadczenia indywidualne w następujących obszarach: Doradczym Szkoleniowym Informacyjnym Innowacyjnym i wdrożeniowym Obsługi inwestorów Promocji i reklamy Kojarzenia partnerów Lobbingu	Wypełnienie formularza kontaktowego	Brak aktualnych projektów
Fundacja na rzecz Restrukturyzacji Regionu Łódzkiego	ul. Sienkiewicza 100 90-357 Łódź 42/636-34-72 e-mail: sekretariat@fundacja.lodz.pl Fax: 42/636-71-82 http://www.fundacja.lodz.pl	Ośrodki Szkoleniowo-Doradcze			

23	Fundacja Rozwoju Gminy Żelów	ul. Mickiewicza 4 97-425 Żelów 44/634-10-06 e-mail: frgz@frgz.pl Fax:44/634-12-30 http://www.frgz.pl	Ośrodki Szkoleniowo-Doradcze	Prowadzi działania: informacyjne, finansowe – udzielanie pożyczek, szkoleniowe, doradcze o charakterze ogólnym wynajem przestrzeni magazynowo-produkcyjne, handlowo - usługowe i biurowe	Kontakt telefoniczny, przez e-mail lub osobiście w siedzibie fundacji. W przypadku pożyczek, niezbędne jest również wypełnienie formularzy i dokumentów ze strony internetowej
24	Fundacja Rozwoju Gminy Żelów Oddział Zamiejscowy w Tomaszowie Mazowieckim	ul. Warszawska 119 97-200 Tomaszów Mazowiecki 44/723-76-08 http://www.frgz.pl Fax:44/723-68-78 http://www.frgz.pl	Ośrodki Szkoleniowo-Doradcze	Prowadzi działania: informacyjne, finansowe – udzielanie pożyczek, szkoleniowe, doradcze o charakterze ogólnym wynajem przestrzeni magazynowo-produkcyjne, handlowo - usługowe i biurowe	Kontakt telefoniczny, przez e-mail lub osobiście w siedzibie fundacji. W przypadku pożyczek, niezbędne jest również wypełnienie formularzy i dokumentów ze strony internetowej
25	Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego	ul. Tuwima 22/26 90-002 Łódź 42/664-30-40 e-mail: kontakt@larr.lodz.pl Fax:42/664-37-50 http://www.larr.lodz.pl	Ośrodki Szkoleniowo-Doradcze	Obsługa dotacji UE Doradztwo dla Biznesu Regionalny Punkt Konsultacyjny KSU Wsparcie finansowe przedsiębiorstw, Organizacja Misji Gospodarczych Realizacja Projektów Własnych Szkolenia	Kontakt telefoniczny, e-mailowy lub osobiście w siedzibie Przedsiębiorczy Niepełnosprawni Misje Gospodarcze
26	Młodzieżowa Fundacja kobiet	ul. Wieżkowskiego 13 90-721 Łódź 42/632-33-59 e-mail: biuro@fundacja-kobiet.pl Fax:42/632-33-59 http://fundacja-kobiet.com.pl	Ośrodki Szkoleniowo-Doradcze	Porady prawne dla najuboższych osób i rodzin, prowadzenie świetlicy środowiskowej, Prowadzenie spółdzielni socjalnej "Łódzka szansa"	Można uzyskać wsparcie kontaktując się telefonicznie lub osobiście odwiedzając placówkę.
27	Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości	[Fundacja Centrum Wspierania Przedsiębiorczości] ul. 1 Maja 15 99-200 Poddębice 43/678-31-58 e-mail: biuro@fcwp.pl Fax:43/678-31-58	Ośrodki Szkoleniowo-Doradcze	Pomoc osobom i przedsiębiorcom tworzącym miejsca pracy, polepszenie warunków życia mieszkańców miasta, powiatu i regionu, pomoc i wspieranie	Kontakt telefoniczny przez formularz kontaktowy na stronie www lub osobiście w

	http://www.fcwp.pl			wszelkich działań na rzecz rehabilitacji osób niepełnosprawnych, promowanie efektywnego zagospodarowania zasobów lokalnych, rozwój bazy przetwórczej dla gospodarki rolnej, upowszechnianie wzorców zachowań służących ochronie środowiska naturalnego, edukacja ekologiczna, działania na rzecz promocji zdrowia publicznego i pomocy społecznej, wspieranie i prowadzenie działań na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy i wykształcenia obywateli oraz działania służące modernizacji obszarów wiejskich i tworzeniu miejsc pracy na wsi oraz promocja odnawialnych źródeł energii	siedzibie
28	Poddebickie Stowarzyszenie Przedsiębiorczości	ul. Łódzka 37 99-200 Poddebice 43/678-22-21 e-mail: psp@sys.com.pl Fax:43/678-22-21 http://www.psp.private.pl	Ośrodki Szkoleniowo-Doradcze	Szkolenia, usługi doradcze, informatyczne. Wydawnictwo Miesięcznika Świat Biznesu Świetlica integracyjna ISKIERKA Pośrednictwo pracy	Kontakt telefoniczny, e-mailowy lub osobisty w siedzibie.

Punkt Konsultacyjny	[Fundacja Rozwoju Gminy Żelów]	ul. Kościuski 1 97-400 Bełchatów 44/733-51-99 e-mail: pk.bełchatow@frgz.pl, frgz@frgz.pl Fax:44/733-51-40 http://www.frgz.pl	Óśrodki Szkoleniowo-Doradcze	Prowadzi działania: informacyjne, finansowe – udzielanie pożyczek, szkoleniowe, doradcze o charakterze ogólnym wynajem przestrzeni magazynowo-produkcyjne, handlowo - usługowe i biurowe	Kontakt telefoniczny, e-mailowy lub osobisty w siedzibie fundacji. W przypadku pożyczek, niezbędne jest również wypełnienie formularzy i dokumentów ze strony internetowej
---------------------	--------------------------------	---	------------------------------	--	--

31

Punkt Konsultacyjny	[Fundacja Rozwoju Gminy Żelów]	ul. 3 Maja 2 97-300 Piotrków Trybunalski 44/649-99-72 e-mail: pk.piotrkow@frgz.pl Fax: 44/649-99-73 http://www.frgz.pl	Óśrodki Szkoleniowo-Doradcze	Prowadzi działania: informacyjne, finansowe – udzielanie pożyczek, szkoleniowe, doradcze o charakterze ogólnym wynajem przestrzeni magazynowo-produkcyjne, handlowo - usługowe i biurowe	Kontakt telefoniczny, e-mailowy lub osobisty w siedzibie fundacji. W przypadku pożyczek, niezbędne jest również wypełnienie formularzy i dokumentów ze strony internetowej
---------------------	--------------------------------	---	------------------------------	--	--

32

Regionalna Izba Gospodarcza	ul. Szańska 5 98-200 Sieradz 42/630-73-54 e-mail: rig@nasze.pl Fax: 42/632-72-92 http://www.rigsieradz.pl/	Óśrodki Szkoleniowo-Doradcze	Reprezentowanie i ochrona interesów gospodarczych zrzeszonych w niej podmiotów w zakresie ich działalności gospodarczej, w szczególności wobec organów państwowych, organów samorządu terytorialnego oraz innych organizacji. Tworzenia warunków rozwoju życia gospodarczego na terenie działania Izby oraz wspieranie inicjatyw gospodarczych członków Podnoszenie wiedzy ekonomicznej, prawnej, organizacyjnej i technologicznej Prowadzenie działalności szkoleniowej, popieranie rozwoju kształcenia zawodowego,	Przetastowanie i wdrożenie usługi pilotażowej w zakresie planowania i finansowania przedsięwzięć gospodarczych w MŚP Celem projektu jest stworzenie tak dobranej usługi doradczo-szkoleniowej, która pomoże Przedsiębiorcy w ubieganiu się o finansowanie zwrotne oraz w zarządzaniu firmą z wykorzystaniem
-----------------------------	--	------------------------------	---	--

33

wspieranie nauki zawodu w zakładach pracy oraz doskonalenie zawodowe pracowników. Informowanie o funkcjonowaniu przedsiębiorców oraz wyrażanie opinii o stanie rozwoju gospodarczego na obszarze działania Izby					tego finansowania.
Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa	ul. Kościuszki 6 97-500 Radomsko 44/683-19-93 e-mail: riph.radomsko@gmail.com http://www.riph.radomsko.pl	Ośrodki Szkoleniowo-Doradcze	Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw poprzez realizację na ich rzecz usług informacyjnych, szkoleniowych i doradczych, a także innych usług realizowanych zgodnie z oczekiwaniami i potrzebami zgłaszanymi przez klientów.	Kontakt telefoniczny, e-mailowy lub osobisty w siedzibie	PROGRAM GRUPA RABATOWA REGIONALNEJ IZBY PRZEMYSŁOWO - HANDLOWEJ W RADOMSKU
Belchatowski Kleszczowski Park Przemysłowo-Technologiczny	ul. Ciepłownicza 5 97-400 Belchatów 44/733 11 65 e-mail: bkppt@ppt.belchatow.pl Fax:44/733 11 65 www.ppt.belchatow.pl	Parki Technologiczne	Działalność usługowa dla przedsiębiorstw: usługi informacyjne, szkoleniowe, doradcze, innowacyjne i proinnowacyjne. Działalność inwestycyjna - tereny inwestycyjne pod działalność gospodarczą. Powierzchnie do wynajęcia w inkubatorze technologicznym wraz z infrastrukturą techniczną.	Należy zapoznać się z dokumentacją i wymogami formalnymi każdego z projektów i przesłać je do biura projektu.	Brak aktualnych projektów
Łódzki Regionalny Park Naukowo-Technologiczny Sp. z o.o.	ul. Dubois 114/116 93-465 Łódź 42/684 44 44 e-mail: biuro@technopark.lodz.pl Fax:42/684 50 00 www.technopark.lodz.pl	Łódzki Regionalny Park Naukowo-Technologiczny Sp. z o.o.	Pomoc młodym firmom w inkubatorze technologicznym wykonywanie badań w BioNanoParku - najnowocześniejszym w Polsce centrum wdrożeniowym dla biznesu	Kontakt telefoniczny lub mailowy oraz wypełnienie niezbędnych formularzy na stronie www	Pracownia implantów BioNanoPark Inkubator Technologiczny
			wsparcie nowoczesnych rozwiązań technologicznych firm z regionu łódzkiego, ich promocję i pomoc w znalezieniu źródeł		Jedyna w Polsce pracownia umożliwiająca konstruowanie i wytwarzanie implantów medycznych

finansowania preferencyjne warunki dzierżawy terenu				wykonywanych na miarę dla konkretnych pacjentów.		
PPT Budownictwa	ASM Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o.	Grunwaldzka 5 99-301 Kutno 24/355-77-00 e-mail: sekretariat@asm-poland.com.pl Fax: 24/355-77-01 www.pontb.pl	Platformy Technologiczne	Polska Platforma Technologiczna Budownictwa wspiera działania naukowo - badawcze na rzecz polskiego budownictwa, a także wdrażanie ich rezultatów. Dąży do poprawy stanu polskiej gospodarki w obszarze budownictwa. Ma stać się ono nowoczesne, bezpieczne, zdrowe, gwarantujące atrakcyjne miejsca do życia i pracy, konkurencyjne na europejskich i światowych rynkach.	Kontakt telefoniczny lub mailowy oraz wypełnienie niezbędnych formularzy na stronie www	Brak aktualnych projektów
PPT Przemysłu Tekstylnego	Politechnika Łódzka, Wydział Inżynierii i Marketingu Tekstyliów	Żeromskiego 116 90-543 Łódź 42/631-33-17 e-mail: ikrucins@mail.p.lodz.pl Fax:42/631-33-18 http://Trz.kok.gov.pl/opt/opt.html-id=815.html	Platformy Technologiczne	Podstawowymi celami PPTPT są : 1. Włączenie się w realizację głównych działań Europejskiej Platformy (European Technology Platform for the Future of Textiles and Clothing): wypracowanie wizji rozwoju sektora, budowanie strategii dla rozwoju nowoczesnych technologii tekstylnych, współpraca w kreowaniu polityki i prawodawstwa służącym pobudzeniu innowacyjności, wypracowanie strategicznego programu badań, inicjowanie i prowadzenie badań naukowo - technicznych. 2. Podnoszenie konkurencyjności polskiej gospodarki w obszarze włókiennictwa. 3. Zbudowanie pomostu pomiędzy nauką a przemysłem w obszarze włókiennictwa poprzez	Kontakt telefoniczny lub e-mailowy	Brak aktualnych projektów

inicjowanie i prowadzenie badań naukowo - technicznych, przedkonkurencyjnych i rynkowych oraz komercjalizację rozwiązań naukowych.
4. Promocja innowacyjności i rozwoju naukowo technicznego we włókiennictwie.

Fundacja Inkubator	Fundacja Inkubator	ul. Piotrkowska 114 90-006 Łódź 42/633 16 55 e-mail: t.wozniak@inkubator.org.pl Fax: 42/ 633 87 13 www.inkubator.org.pl	Regionalne i Lokalne Fundusze Pożyczkowe	Prowadzi działania: informacyjne, finansowe – udzielanie pożyczek, szkoleniowe, doradcze o charakterze ogólnym	Wszyscy zainteresowani pomocą oferowaną przez fundację, muszą skontaktować się telefonicznie, przez e-mail lub osobiście w siedzibie fundacji
--------------------	--------------------	--	--	--	---

39

Fundusz Pożyczkowo-Poręczeniaowy	Agencja Rozwoju Regionalnego "ARREKS" SA	ul. Główna 122 97-410 Kleszczów 44/731 37 31 e-mail: arreks@arreks.com.pl Fax: 44/731 37 32 www.arreks.com.pl	Regionalne i Lokalne Fundusze Pożyczkowe	Działalność doradcza i szkoleniowa Promocja gospodarcza regionu Działalność pożyczkowa Działalność w dziedzinie telekomunikacji Kleszczowski Inkubator Przedsiębiorczości Stacja Paliw Bliska	Kontakt telefoniczny lub mailowy oraz wypełnienie niezbędnych formularzy na stronie www
----------------------------------	--	---	--	---	--

40

Fundusz Rozwoju Przedsiębiorczości	Fundacja Centrum Wspierania Przedsiębiorczości	ul. Łódzka 27 99-200 Poddębice 43/678 31 58 e-mail: biuro@fcwp.pl Fax: 43/678 31 58 www.fcwp.pl	Regionalne i Lokalne Fundusze Pożyczkowe	Pomoc osobom i przedsiębiorcom tworzącym miejsca pracy, polepszenie warunków życia mieszkańców miasta, powiatu i regionu, pomoc i wspieranie wszelkich działań na rzecz rehabilitacji osób niepełnosprawnych, promowanie efektywnego zagospodarowania zasobów lokalnych, rozwój bazy przetwórczej dla gospodarki rolnej, upowszechnianie wzorców zachowań służących ochronie środowiska naturalnego, edukacja	Kontakt telefoniczny przez formularz kontaktowy na stronie www lub osobiście w siedzibie
------------------------------------	--	--	--	---	---

41

ekologiczna, działania na rzecz promocji zdrowia publicznego i pomocy społecznej, wspieranie i prowadzenie działań na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy i wykształcenia obywateli oraz działania służące modernizacji obszarów wiejskich i tworzeniu miejsc pracy na wsi oraz promocja odnawialnych źródeł energii				Kontakt telefoniczny, e-mailowy lub osobisty w siedzibie Klaster Nowych Technologii Przedsiębiorczy Niepełnosprawni Miśje Gospodarcze	
Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego	Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego	ul. Tuwima 22/26 90-002 Łódź 42/664 30 43 e-mail: df@larr.lodz.pl Fax: 42/664 37 50 www.larr.lodz.pl	Regionalne i Lokalne Fundusze Pożyczkowe	Obsługa dotacji UE Doradztwo dla Biznesu Regionalny Punkt Konsultacyjny KSU Wsparcie finansowe przedsiębiorstw, Organizacja Miśji Gospodarczych Realizacja Projektów Własnych Szkolenia	
Piotrkowskie Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości	Piotrkowskie Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości	al. 3 Maja 6B 97-300 Piotrków Trybunalski 44/649 70 57 e-mail: piotrswp@poczta.onet.pl Fax: 44/649 70 57 www.piotrswp.republika.pl	Regionalne i Lokalne Fundusze Pożyczkowe	Pobudzenie aktywności społeczności lokalnych na polu działalności gospodarczej, kreowanie świadomości roli przedsiębiorczości w rozwoju społeczności lokalnej i promowanie przedsiębiorczości wśród bezrobotnych, tworzenie warunków i możliwości realizacji lokalnych przedsięwzięć gospodarczych; gromadzenie i pozyskiwanie lokalnych funduszy z przeznaczeniem ich na zwiększenie środków Funduszu, wspieranie i uzupełnianie działań administracji rządowej i samorządowej w programie aktywnej walki z bezrobociem.	Fundusz udziela pożyczek osobom: · bezrobotnym, · prowadzącym działalność gospodarczą, którzy uzyskali w przeciągu ostatnich 2 lat pożyczkę z Funduszu Pracy, · prowadzącym działalność gospodarczą, którzy zatrudniają do 50 osób bezrobotnych w przeliczeniu na pełne etaty skierowanych przez Urząd Pracy, · absolwentom.

Regionalny Fundusz Pożyczkowy Łódź	Polska Fundacja Przedsiębiorczości	Piotrkowska 262 - 264, pokój A101 90-361 Łódź 42/634 93 66 e-mail: g.seklewski@pfp.com.pl Fax: 42/634 93 66 www.pfp.com.pl	Regionalne i Lokalne Fundusze Pożyczkowe	Pomoc w tworzeniu i rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w całej Polsce ze szczególnym uwzględnieniem firm z obszaru Polski północno - Zachodniej. Będąc kontynuatorem działalności Kanadyjsko - Polskiej Fundacji Przedsiębiorczości, Fundacja proponuje polskim mikro, małym i średnim przedsiębiorstwom pomoc finansową i szkoleniową – doradczą	Należy wypełnić i dostarczyć do siedziby niezbędne wnioski i dokumenty, które są dostępne na stronie www	Fundusz Pożyczkowy ŁÓDŹ - JEREMIE
Zelowski Fundusz Przedsiębiorczości	Fundacja Rozwoju Gminy Żelów	ul. Mickiewicza 4 97-425 Żelów 44/634 10 06 e-mail: frgz@frgz.pl Fax: 44/634 12 30 www.frgz.pl	Regionalne i Lokalne Fundusze Pożyczkowe	Prowadzi działania: informacyjne, finansowe – udzielanie pożyczek, szkoleniowe, doradcze o charakterze ogólnym wynajem przestrzeni magazynowo-produkcyjne, handlowo - usługowe i biurowe	Wszyscy zainteresowani pomocą oferowaną przez fundację, muszą skontaktować się telefonicznie, przez e-mail lub osobiście w siedzibie fundacji. W przypadku pożyczek, niezbędne jest również wypełnienie formularzy i dokumentów ze strony internetowej	
Gildia Aniołów Biznesu	Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego	ul. Tuwima 22/26 90-002 Łódź 42/ 664 37 74 e-mail: kontakt@aniolybiznesu.org, a_semotluk@larr.lodz.pl Fax: 42/ 664 37 52 www.aniolybiznesu.org	Sieci Aniołów Biznesu	Wspieranie innowacyjnych pomysłów na biznes lub firm we wczesnych fazach rozwoju i kojarzenie ich z aniołami biznesu. Wspieranie innowacyjnych inicjatyw rynkowych poprzez pozyskiwanie doświadczonych i odpowiedzialnych biznesowo inwestorów o wyróżniającej się reputacji na rynku.	Zgłoszenia muszą być kierowane za pomocą formularzy internetowych zamieszczonych na stronie www	e - learning cykl szkoleń mających na celu zapoznać uczestnika z ideą Aniołów Biznesu, Zostań Aniołem Biznesu - pozwala inwestorom, wesprzeć młodych przedsiębiorców posiadających pomysły środkami niezbędnymi do rozwoju.

47		Zgłosz projekt- zgłaszanie projektów innowacyjnych, które są kosztowne we wdrożeniu	
Punkt Konsultacyjny	[Agencja Rozwoju Lokalnego AGROTUR]	ul. Kolejowa 63 98-300 Wieluń 43/843-30-27 e-mail: pk.wielun@agrotur.org.pl http://www.agrotur.org.pl	Ośrodki Szkoleniowo- Doradcze
48	Regionalny Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego	[Fundacja Studiów Europejskich - Instytut Europejski w Łodzi] ul. Dąbrowskiego 20 97-300 Piotrków Tryb. 44/649-76-62 e-mail: info_piotrkowtrybunalski@roefs.pl Fax: 44/647-12-53 http://www.piotrkowtrybunalski.roefs.pl	Ośrodki Szkoleniowo- Doradcze
49	Regionalny Ośrodek Europejskiego Funduszu Społeczne go	[Centrum OPUS] pl. Wolności 2 91-415 Łódź 42/632-22-18 e-mail: info_lodz@roefs.pl Fax: 42/630-54-10 http://www.lodz.roefs.pl	Ośrodki Szkoleniowo- Doradcze

